

Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
9.K.27.306/2016/6.

által képviselt

felperesnek – a dr.

jogtanácsos által képviselt **Pest Megyei Kormányhivatal** (1052 Budapest, Városház u. 7.) alperes ellen személyazonosító igazolvány kiadása ügyben hozott közigazgatási határozat (PE-040/138-1/2016.) bírósági felülvizsgálata iránti perében tárgyaláson kívül meghozta a következő

v é g z é s t :

A bíróság az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a személyazonosító igazolvány kiadásáról és nyilvántartásáról szóló 168/1999.(XI.24.)Korm.rendeletnek a jelen perbe felülvizsgált közigazgatási eljárás elsőfokú határozata meghozatalakor hatályos 10.§ d) pontja Alaptörvény-ellenességének megállapítását, és az Alaptörvény-ellenes jogszabály jelen ügyben történő alkalmazásának kizárását, mivel e rendelkezés jelen ügyben való alkalmazása a felperesnek az Alaptörvény II., VI. XXIV. és XXVII. cikkében biztosított alapvető jogai sérelmét eredményezné.

A bíróság kezdeményezi továbbá az Alaptörvény-ellenes jogszabályi rendelkezések általános és e bíróság előtt 9.K.27.306/2016. számú ügyben történő alkalmazási tilalmának elrendelését.

A végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

I.

A felek által nem vitatott tényállás szerint:

A felperes 1970. óta él Magyarországon. Menekültként érkezett Magyarországra, akkor, amikor a menekültstátusz jogi szabályozása a maitól teljesen eltérő volt. Menekültstátuszát az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának (UNHCR) genfi központja ismerte el 1988. szeptember 15. napján. Felperes Magyarországon való tartózkodása jogilag rendezett volt. 1984. óta végleges letelepedési engedéllyel rendelkezik, ettől kezdve 2010. július 31-ig érvényes személyazonosító igazolvánnyal rendelkezett, amikor is annak érvényességi ideje lejárt.

A felperesnek – mivel megfelel a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény 1.§ (1) bekezdés b) pontjában foglaltaknak – a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala személyi adat- és lakcímnnyilvántartásából is megállapítható módon 2010. szeptember 6. napjával a nyilvántartási jogcíme „bevándorolt külföldről” „szabad mozgás és tartózkodás jogára” változott.

A felperes a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező státuszt nem kezdeményezte, korábbi státuszát megkérdése és értesítése nélkül változtatták meg. A felperesnek, mint a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személynek kiállított állandó tartózkodási kártya csak érvényes személyazonosító igazolvánnyal vagy úti okmánnyal együtt érvényes.

Mivel több mint negyven évvel ezelőtt menekültként érkezett Magyarországra, értelemszerűen lehetetlen elvárás, hogy a most is háborús konfliktus sújtotta származási országától kérjen okmányokat, személyazonosító vagy úti okmányt csak a magyar államtól kérhet, attól, amely az

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	III / 1525-P/2016
Érkezett:	2016 SZEPT 07.
Példány:	3
Melléklet:	4 db
Kezelőiroda:	H

előző évtizedekben is ellátta a fenti okmányokkal, azaz 1995. július 31-én kiállította részére az utolsó érvényes személyazonosító igazolványát. Azáltal viszont, hogy kérése nélkül a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező státuszt szerzett, megfosztották attól a jogától, hogy személyazonosságát igazolni tudja. A személyazonosító igazolvány kiadásáról és nyilvántartásáról szóló 168/1999.(XI.24.)Korm.rendelet elsőfokú eljárásban alkalmazott 10.§ d) pontja szerint ugyanis megszűnik az állandó személyazonosító igazolványra való jogosult, ha a bevándorolt, letelepedett jogállású polgár megszerzi a szabad mozgás és tartózkodás jogát mindaddig, amíg a joga fennáll.

Az elsőfokú határozat ellen benyújtott fellebbezés nyomán alperes a 2016. január 7. napján kelt PE/040/138-1/2016. számú határozatával az elsőfokú határozatot helyben hagyta. A határozat indokolásában rámutatott, hogy a személyazonosító igazolványra való jogosultságot meghatározó rendelkezések kógensek, alkalmazásuktól az eljáró hatóság nem térhet el, nem mérlegelheti a kérelmező személyes körülményeit, e tekintetben sem méltányossági, sem mérlegelési joga nincs.

II.

A fentiekre figyelemmel a bíróság a kezdeményezést arra alapozza, hogy a személyazonosító igazolvány kiadásáról és nyilvántartásáról szóló 168/1999.(XI.24.) Kormányrendelet 10.§ d) pontjának jelen ügyben való alkalmazása a felperes alapvető jogainak sérelmét eredményezné.

III.

A felperes helyesen mutatott rá arra, hogy annak áldozata, hogy a ma hatályos jogszabályok nem rendezik a Genfi Egyezmény kihirdetése előtt praktikus menekültként Magyarországra érkező, de a Magyar Népköztársaság jogrendszere által biztosított más jogcímen Magyarországon tartózkodó személyek helyzetét. Esetében a jogrendszernek ez a mulasztása eredményezi azt, hogy nem kaphat újra személyazonosító igazolványt, ezáltal olyan helyzetbe kerül, hogy nem igazolhatja személyazonosságát, ami pedig alapvető jogainak sérelmét okozza.

Az Alaptörvény II. cikke szerint minden embernek joga van az emberi méltósághoz. Az identitáshoz, a személyazonossághoz való jog az emberi méltóság részeként élvez védelmet. Az emberi méltósághoz való jog sérelmét eredményezi, ha a jog olyan helyzetet hoz létre, amelyben a polgár nem igazolhatja sem magánviszonyaiban sem a hatóságok előtt személyazonosságát. A személyazonosság igazolásának megakadályozása tehát az identitáshoz való jog sérelmét jelenti.

Az Alaptörvény VI. cikke szerint mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez. Ezt a jog a magyar jogrendszerben információs önrendelkezési jogként értelmezett, ami azt jelenti, hogy a polgár dönt személyes adatainak a külvilág előtti feltárásáról. Az a jogi helyzet, amely a polgárt megakadályozza abban, hogy hitelt érdemlően igazolni legyen képes személyazonosságát, azáltal sérti meg a személyes adatok védelméhez való jogát, hogy legalapvetőbb személyes adatai, a személyazonosító adatai és a személye közötti kapcsolatot nem hozhatja létre úgy, hogy azt mindenki köteles legyen elfogadni.

Az Alaptörvény XXIV. cikke úgy rendelkezik, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok tisztességes módon intézzék. A tisztességes eljáráshoz való jog az emberi méltósághoz való jogból is levezethető, olyan alapvető jog, amely szoros kapcsolatban áll az egyenlőséghez való

jog egyes elemeiből eredő elvárásokkal is. A tisztességes eljárás azonban ezen kívül számos elvárást is felölel: olyan jogalkalmazói eljárást foglal magában, ami a materiális jogállam értékrendjének megfelelő a demokratikus alkotmányfejlődés során kikristályosodott alapelvek és szabályok alapján zajlik. Az Alkotmánybíróság szerint a tisztességes eljárás: „{...} olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás „méltánytalan” vagy „igazságtalan”, avagy „nem tisztességes” {...}” [6/1998.(III.11.) AB határozat] A felperes annak áldozata, hogy a ma hatályos jogszabályok nem rendezik a Genfi Egyezmény kihirdetése előtt praktikusan menekültként Magyarországra érkező, de a Magyar Népköztársaság jogrendszere által biztosított más jogcímen Magyarországon tartózkodó személyek helyzetét. Esetében a jogrendszernek ez a mulasztása személyes, azáltal eredményezi a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét, hogy személyes körülményeit, egyedi szempontjait teljesen figyelmen kívül hagyja és ezért nem juthat személyazonosításra alkalmas okmányhoz a felperes.

Az Alaptörvény XXVII. cikke úgy rendelkezik, hogy mindenkinek, aki törvényesen tartózkodik Magyarország területén, joga van a szabad mozgáshoz és tartózkodási helye szabad megválasztásához. A felperes jogszerűen tartózkodik Magyarországon: 1984. óta – a külföldiek magyarországi tartózkodásáról szóló 1982. évi 19. törvényerejű rendelet 7.§ (1) bekezdése alapján – végleges letelepedési engedéllyel rendelkezik, 2010. szeptember 5. napjáig tartózkodásának jogcíme bevándorolt külföldi volt, ami 2010. szeptember 6. napjától – mint harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtag személyéé – a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyre változott. Ezt igazolja a részére kiállított állandó tartózkodási kártya is. A külföldiek beutazásáról és magyarországi tartózkodásáról szóló 1993. évi LXXXVI. törvény 21.§ (1) bekezdése alapján mint bevándorolt külföldit személyazonosító igazolvánnyal látták el. Az e törvény végrehajtási rendeletét felváltó 168/1999.(XI.24.)Korm.rendelet 10.§ d) pontja alapján azonban már nem jogosult személyazonosító igazolványra. Az állandó tartózkodási kártyája csak érvényes úti okmánnyal vagy személyazonosító igazolvánnyal együtt érvényes.

A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény 28.§ (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtag az elveszett, eltulajdonított, megsemmisült vagy lejárt úti okmány helyett – ha nemzetközi szerződés másként nem rendelkezik – köteles új úti okmányt beszerezni. A harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtag a új úti okmány és az (1) bekezdés alapján kiadott – bejelentésről szóló – igazolás birtokában hagyhatja el az ország területét. Mivel a fent előadottak alapján a felperes nem tud új úti okmányt beszerezni az állampolgársága szerinti országtól, személyazonosító igazolványt pedig a megváltozott szabályozás miatt már nem állítanak ki részére, jelenleg – bár törvényes jogcímen tartózkodik Magyarországon – ezt igazolni tudja, mivel állandó tartózkodási kártyája személyazonosításra szolgáló okmány nélkül nem érvényes, és el sem hagyhatja az országot. E helyzet előidézésével a magyar állam megsérti a felperesnek a szabad mozgáshoz és tartózkodási helye szabad megválasztásához való jogát.

Mindezen jogsérelmek a rendeletnek a felperes tekintetében Alaptörvény-ellenes jogkorlátozó rendelkezése folytán állnak elő; bár az Alaptörvény I. cikke (3) bekezdése szerint az alapvető jogokra és a kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg; az alapvető jog más, alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható, felperes tekintetében jogainak korlátozására még annak legitim célja sem azonosítható. Így az szükségtelen és aránytalan is.

IV.

A fentiekre figyelemmel a bíróság ezért indítványozza, hogy az Alkotmánybíróság a végzés rendelkező részében foglalt jogszabályi rendelkezéseket semmisítse meg.

Kezdeményezi továbbá az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 45.§ (2) bekezdése szerinti általános, valamint jelen bíróság előtt folyamatban lévő ügyben a támadott jogszabályi rendelkezés alkalmazási tilalmának elrendelését, hiszen a bíróság előtt folyamatban lévő ügy eldöntésében a 168/1999.(XI.24.) Kormányrendelet 10.§ d) pontjának érvényessége a kérdés, hiszen amennyiben azt alkalmaznia kell a bíróságnak, abban az esetben a kereset elutasításár kerül sor, hiszen a felülvizsgált alperesi határozat jogszerű.

V.

A végzés ellen fellebbezésnek helye nincs, utalással a Pp. 155/B.§ (4) bekezdésére.

Budapest, 2016. szeptember 01.

